

2. Utgångspunkter

Kommunens övergripande mål

Kommunfullmäktige antog i november 2007 sju övergripande mål för Danderyds kommun. I mars 2008 antogs inriktningsmål som de olika nämnderna arbetat fram för sina olika verksamhetsområden. Under 2010 antog kommunfullmäktige ett åttonde mål. De åtta övergripande målen för Danderyds kommun är:

- Danderyd ska vara en bra och attraktiv kommun att bo och verka i
- Danderyd ska erbjuda sina invånare stor valfrihet i den kommunala servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar
- Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service
- God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet
- Kommunen ska ge goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturliv
- Företag verksamma i kommunen ska erbjudas ett gott näringslivsklimat
- Kommunen ska ha låg kommunalskatt
- Danderyd ska ha en god och hälsosam miljö samt arbeta för en långsiktigt hållbar utveckling

För Danderyds kulturmiljöer ska Kulturmiljöhandbok för Danderyds kommun fortsätta att gälla.

Kommunfullmäktiges miljöprogram

I mars 2011 antog kommunfullmäktige ett miljöprogram för Danderyds kommun. Syftet med miljöprogrammet är att lägga fast vilken strategi som ska gälla för att kunna uppnå en god och hälsosam miljö. I Danderyds kommun innebär detta en god utomhusmiljö, en god inomhusmiljö i kommunens fastigheter, hållbar resursanvändning samt miljömässigt goda varor och tjänster.

Miljöprogrammet ska följas upp en gång per år. Uppföljning syftar till att bedöma om den strategi som dokumentet beskriver leder till att målen för verksamheten uppnås. Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljningen och för att samordning sker med övriga berörda nämnder.

Plan- och bygglagen

I plan- och bygglagen (PBL) finns bestämmelser om plan-

läggning av mark och vatten och om byggande. Bestämmelserna syftar till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer.

I plan- och bygglagens 3 kapitel finns bestämmelser om översiktsplanering. Här anges, förutom att varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen, regler och riktlinjer för vad som ska behandlas i översiktsplanen.

PBL anger även att det i översiktsplanen ska framgå

- grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden
- kommunens syn på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras
- hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksin-tressena och följa gällande miljö kvalitetsnormer
- hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta, nationella mål
- planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.

Översiktsplanen ska utformas så att innebörden och konsekvenserna av den tydligt framgår.

Översiktsplaneprocessen

PBL reglerar även hur en översiktsplan bör upprättas och ändras/revideras.

Samråd om förslag till översiktsplan ska ske med länsstyrelsen, regionplaneorgan och kommunala organ i övrigt som har ansvar för regionalt tillväxtarbete och transportinfrastrukturplanering. Kommunen ska också ge kommunens medlemmar samt andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget tillfälle att delta i samrådet. Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Efter samrådet upprättas en samrådsredogörelse.

Förslag till översiktsplan ställs därefter ut i minst två månader. Även under utställningen finns möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Efter utställningen sammanställs inkomna synpunkter i ett utlåtande.

Översiktsplanen antas av kommunfullmäktige.

Miljöbalken

Miljöbalken (MB) trädde ikraft 1999. I miljöbalken finns grundläggande bestämmelser om hushållning med mark, vatten och fysisk miljö. Bestämmelserna syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

Miljöbalken omfattar alla, näringsidkare som enskilda. Det är allas ansvar att sträva efter ett hållbart samhälle.

Miljökonsekvensbeskrivning

En översiktsplan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt miljöbalken och därför ska en miljöbedömning göras. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planer och program så att en hållbar utveckling främjas. Miljöbedömningen ska redovisa den betydande påverkan på miljön som planens genomförande innebär. Miljöbedömningen dokumenteras i en s.k. miljökonsekvensbeskrivning, MKB.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer anger de kvalitetsnivåer på mark, vatten, luft och på miljön i övrigt som behövs för att varaktigt skydda människors hälsa eller miljön eller för att avhjälpa skador på eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. Normerna är kopplade till miljöbalken och anger lägsta normvärde för godtagbar miljö kvalitet samt när de ska vara

De 16 nationella miljömålen
Illustrationer: Tobias Flygar.

uppfyllda. Om en miljö kvalitetsnorm inte bedöms kunna bli uppfyllt inom fastställd tidpunkt ska länsstyrelsen ta fram ett åtgärdsprogram. Se mer i kapitel 11, Miljö- och riskfaktorer.

Vattendirektivet

Genom EU:s ramdirektiv för vatten och förordning om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön (SFS 2004:660) är Sverige indelat i 5 övergripande vattenmyndigheter vars förvaltningsområden indelats utifrån hur vattnet rör sig mot havet (vattnets avrinningsområde). Direktivet syftar till att sudda ut existerande administrativa gränser och därmed underlätta för en mer effektiv planering för att bevara och förbättra kvaliteten i våra sjöar, vattendrag, kust- och grundvatten. Danderyds kommun tillhör Norra Östersjöns vattendistrikt, som innefattar området mellan Dalälven, Bråviken, Kilsbergen och Stockholms skärgård.

Nationella miljömål

1999 antog riksdagen 15 miljö kvalitetsmål för ekologisk hållbarhet. I november 2005 antogs ett sextonde mål. Samtliga mål är av övergripande karaktär och beskriver den kvalitet eller det tillstånd för den svenska miljön och dess natur- och kulturresurser som är långsiktigt ekologiskt hållbar. Miljö kvalitetsmålen som delmål ska ge ledning för att bedöma vad en ekologiskt hållbar utveckling innebär. Den fysiska planeringen spelar en viktig roll då så gott som samtliga miljö kvalitetsmål har koppling till bebyggelse, trafik, energi, natur- och kulturmiljö.

De 16 nationella miljömålen är:

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans, levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Miljö kvalitetsmålen ska styra våra val av åtgärder. Målen ska fungera som riktmärken för fortsatt miljöarbete oavsett vem eller vilka som bedriver det. Målen är även vägledande för tillämpningen av miljöbalken.

Länsstyrelsen har en samordnande roll i det regionala arbetet med miljömålen. Länsstyrelsen arbetar tillsammans med kommuner, näringsliv, frivilliga organisationer och andra aktörer för att miljömålen ska få genomslag i länet och miljön ska bli bättre. Länsstyrelsen följer även upp hur miljöarbetet går i länet.

Folkhälsomålen

Riksdagen beslutade i juni 2008 om en förnyad folkhälsopolitik med utgångspunkt i den enskilda människans integritet och valfrihet som grund. Folkhälsopolitiken ska bygga på sambandet mellan hälsans villkor och individens förutsättningar. För att nå det övergripande målet för folkhälsoarbetet, att skapa samhällseliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen, krävs ett långsiktigt och sektorsövergripande arbete inom samtliga sektorer som påverkar folkhälsans utveckling. En samlad målstruktur med följande elva målområden infördes:

- Delaktighet och inflytande i samhället
- Ekonomiska och sociala förutsättningar
- Barns och ungas uppväxtvillkor
- Hälsa i arbetslivet
- Miljöer och produkter
- Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård
- Skydd mot smittspridning
- Sexualitet och reproduktiv hälsa
- Fysisk aktivitet
- Matvanor och livsmedel
- Tobak, alkohol, narkotika, doping och spel

Kommunerna och landstingen har genom sina olika ansvarsområden ett direkt ansvar för folkhälsan. Kommunernas verksamhet berör ett stort antal politikområden av betydelse för folkhälsan, exempelvis barn- och ungdoms-, utbildnings- och äldrepolitik. Kommunens ansvar inom flera för folkhälsan centrala områden fastslås även inom lagstiftningen, bland annat socialtjänst, hälsoskydd, fysisk planering, livsmedelshandling, miljö, tobak och alkohol.

Robusthet

Ett övergripande mål för samhällsplaneringen är att skapa goda och säkra miljöer för alla medborgare. För att uppnå detta krävs att samhället är motståndskraftigt mot störningar, det vill säga samhället måste vara robust. Om en händelse inträffar som innebär ett avbrott i normala rutiner, till exempel för vattenförsörjning, ska det inte ställa till kaos. Det robusta samhället har rutiner även för tillfällena då den vardagliga rutinen inte kan upprätthållas.

För att samhället ska bli mer robust, det vill säga mindre sårbart och mer uthålligt mot yttre störningar och hot, är det viktigt att riskhanteringsfrågorna kommer in tidigt i planeringsprocesserna. Det är dessutom av stor vikt att ha en bred syn på risker samt att olika samhällsfunktioner samverkar i den fysiska planeringsprocessen.

Begreppet robusthet består av olika delar; social, teknisk och ekologisk robusthet. Dessa tre aspekter måste ses i ett helhetsperspektiv för att uppnå ett robust samhälle.

Teknisk robusthet innebär till exempel säkra energianläggningar, säker vattenförsörjning och ett flexibelt transportsystem.

Ekologisk robusthet innefattar varsam användning av naturresurser och förutsätter att ekologiska kretslopp inte rubbas.

Den sociala robustheten är avgörande för att ett samhälle fungerar även under svåra påfrestningar. Den innefattar sociala nätverk, delaktighet och engagemang. Lokal samhörighet och identitet är viktigt för engagemanget i planering och förvaltning av den gemensamma miljön.

Planering och ett förändrat klimat

Pågående klimatförändringar har genom de senaste årens översvämningar och stormar visat på ett tydligt behov av en framsynt planering. Genom den översiktliga och detaljerade planeringen ska kommunerna arbeta med ett förebyggande klimatanpassningsarbete för den framtida bebyggelsen och infrastrukturen.

I kommunens planarbete samordnas de kommunala verksamhetsområdena och tar in synpunkter från kommunens förvaltningar. Räddningstjänsten är en del av den kommunala förvaltningen med särskild kompetens inom risk och säkerhet och bör därför delta aktivt i det arbete som sker inom andra kommunala verksamheter när det gäller riskhantering. Räddningstjänsten har värdefull kunskap om olycksrisker och riskreducerande åtgärder samt kommunens resurser. Räddningstjänsten har också bred erfarenhet från inträffade olyckor, tillgång till lokal olycksstatistik och god lokalkännedom. Dessa kunskaper är viktiga att använda i fysisk planering. Läs mer om klimat i kapitel 4, *Planering för en framtida klimatförändring*, på sidan 29.

